

callorum dolores, quibus afflicto videbatur interdum tanquam per spinas incidere. Per id temporis primus antiquitate jam venerat in Canonici Juris laurea: id vero moris est, ut in qualibet scientia Doctor antiquissimus ab universo Collegio *Decanus* appelletur; quae *Decanatus* dignitas ut negotia non modica Decano importat, ita et aemolumenta non levia. Appellatus itaque Franciscus renuebat firmiter utrumque; sed a Provinciae Praeside coactus novum suscepit onus: nam incumbere pro munere saepe praesens thesibus illis, quibus petitur laurea; quandoque argumentari; semper interesse tum probandis periculo summo Candidatis (quod apud Mexicanos *Atra Nox* appellatur) tum probatis in Collegium Doctorum cooptandis, tum aliis etiam academicis officiis ex iis, quae habentur graviora. Neque vero propter novas hasce occupationes, auditum unquam est, cum pro confessionum ministerio mitteretur, praesto non fuisse.

Ita semper erat paratus pro sacris orationibus, quas elaborare Superioris vox imperabat: recusavit aliquas, non quod laborem fugeret magnanima virtus, sed quod honores abhorreret demissio. Propterea Superiores infimis rogabat precibus, ne se concionari vellent ad ea solemnia, quae gravem auctoritate Oratorem flagitabant; pro aliis autem se se libenter offerebat, quantumvis infecunda materies difficultatem adaugeret. Famosa hoc nomine oratio in Professorum templo quotannis dicebatur de Jesu

Coronae Spina, quam Sodalitas Bonae Mortis feria tertia Majoris hebdomadae publice colendam eliciebat. Et haec Francisco pluries ministravit demissionis, et charitatis materiem: nam et oratio erat, quae nomen, et honorem non afferret; et sibi ambiens, quam plures refugiebant, alienum onus, quae poterat, allevabat. Neque tamen, quod saepius ad eandem concionem diceret, idcirco auditus unquam est, dictam semel e suggestu orationem repetere: sive fastidium generare audientibus timeret; sive eandem recoquere crambem erubesceret; sive hanc esse nimiam suo genio indulgentiam existimaret. Quod sane potuit, cum domus Minister desiderio impulsus laborem ipsi minuendi, misit interrogatum: Quas haberet pro praeteritis annis elaboratas orationes? Ut scilicet illum ad eandem festa Oratorem pro praesenti tunc anno renuntiaret. Ad haec Franciscus. *Nunquam equidem gratias pro tanta in me humanitate satis agam; verumtamen sciat, velim, beneficis bonis, qualescunque mihi habendas edixerit, novo me intenturum labori: eatenus enim ad Apostolicam vitam confugi, ut insudarem, non ut requiescerem: proinde imperet ex arbitrio suo; libenter obediam.* Tantis onustus laboribus annum saeculi vertentis attigerat sexagesimum secundum, cum pervasit Mexicum febrium contagio. Saepius memorare in calamum veniet, quale tunc Sociorum sudoribus theatrum apertum sit; qui diu, noctuque non cessabant ab expiandis confessione moribundorum criminibus. Et quanquam sa-

eis haec essent, quae vel robustissimos fatigaret, acriter intendebat labori Franciscus; animi fervore in devexae aetatis debilitatem pugnante. Septuagesimo natus anno, mane tempestive domo exibat, populi corona circumdatus, et nihil valetudini consulens, discursabat anhelus, quocumque vocaret afflictorum necessitas; post prandium etiam, atque ad multam noctem protracto charitatis ministerio. Contagione tandem et ipse correptus est, atque illico vis morbi caput occupavit. Nec tamen eo minus dedit boni odoris exempla: nam siqua deliramenta loquebatur, ea erant solummodo vel de absolvendis criminibus, vel de linteis, et pulvillo, quae reliquisse dicebat, ubi confitentes audierat. Ita quae totus cogitatione volverat, dum valebat; eadem mentis etiam impos agitabat. Voluisset ille (quod extimimus profecto) vitae sacrificium offerre irato Numini; quae vita caderet pro animorum salute charitatis victima. Sed qui ad majorem calamitatem reservarat illum Deus, a mortis pene faucibus jacentem extraxit; ut vitae mirabilis exemplis adhuc per annos pauculos fungeremur. Nunquam vero ad statum pristinae valetudinis redire potuit; quae valetudine novis in dies infirmitatibus fracta, interdum Superioris imperio cogebatur in lecto decumbere: vix tamen paulo meliuscule se habere sentiebat, ad laboriosam vitam regredi nihil dubitabat.

Erysipelate laborabat, nec proinde cubiculo exibat, cum exulare a patria Jesuitas imperatum

ratum est. Vix illi notum fecere, Regio nomine Socios omnes vocari, contendit cum caeteris in Sacellum domesticum. Audiit, ut par erat, reverenter decretum; ac demissione profunda renovavit Supremo Numini suimet Sacrificium pro venturis calamitatibus, quas facile praesagiebat. Remoto Judice Regio, qui legem de exilio nuntiaverat; cum altissimum ab omnibus esset silentium, Franciscus ad Socium carcerum Praefectum, cui munus fuerat, capite damnatos, ad triduum in Sacelli custodia detentos, officiosis cohortari verbis, atque ad beatam mortem comparare: *Ecce* (subridens, inquit, atque ultra modum laetus) *ecce tui juris nos omnes: in Sacello sumus: agedum, munus tuum incipe*. Quod cum ab homine mirae gravitatis audiretur, qui nunquam ad facetias vergeri solebat; et caeteris illuxit serenitas, et luce clarius patuit, animo illum esse ad subita quaevis imperterritum. Versus meridiem facultate data, ut in cubiculum recederet, continuo dedit operam, parando itineri: totum illi erat viaticum libri pauculi de rebus divinis, et vilis arca, in quam domus Minister intromisit rem ejus linteariam, omnino dignam pannoso paupere. Post triduum debuisset proficisci cum Sociis, nisi Mexicanus Praetor, de hominis aetate, conditione, atque aegritudine monitus, humaniter imperasset, illum manere Mexici, donec sanitatem recuperaret. Aegerrime tulit Franciscus, quod ab suorum Societate revelleretur; assuetus tamen obedire, cum infirmis aliquot ad

Nosocomium transivit, quod ibi gentium administrat religiosa Familia, Bethleemitarum appellata. In eo fuit ad quinque menses, quos ille quinque saecula existimavit; quanquam nulla non comitate, nullo non officio exceptus fuerit ab optimis illis hominibus; ut sane fuere caeteri, quibus feliciter contigit in tantae charitatis diversorio collocari. Nec defuit eo tempore, qui et senectutis, et afflictae valetudinis misertus, vehementissime suaserit, atque impetrandum promiserit; si fortasse vellet in alia Coenobitarum familia, paulo commodius illos Mexici transigere annos, quos non futuros plures, ab aetate ipsa devexa sane timendum erat, Ille autem severe pronuntiavit: *Indignum sane viri religiosi nomine illum arbitror, qui commoditatem sibi uni quaerat, ne Socios comitetur in adversitate, ac periculo constitutos.* Itaque quam erysipelas magis in dies urgeret, ac praeterea supervenisset fluxus ventris, febrique correptus diu jacuisset, non cessabat instanter deprecari, ut sibi liceret iter aggredi, atque inter Socios exules postrema emittere suspiria. Recens erat a memorata febre, cum in secunda cujusdam noctis vigiliae ecce a Praetore imperium: Socios qui morabantur inibi, postero die paratos inveniri, ut Veramcrucem transveherentur. Duos tamen et senecta, et morbis impeditos excipiebat humana imperantis charitas; profecturos postmodum Angelopolim, ut exili loco illis esset Sancti Spiritus Collegium, Jesuitarum olim. Franciscus ex duobus unus, re-

verenti moderationi admiscens integritatem, plane respondit: *Se Dei beneficio esse robustum (et erat sane animo, ac religione) velleque, quantumvis in itinere vitam poneret, patria extorres comitari Socios: proinde grato aeternum animo, Praetoris humanitatem se prosecuturum; cujus tamen uti nolebat privilegio, quod non confertur invitis.* Hoc dato responso, mire tranquillus duravit in lecto, donec insequenti die ad statutam horam surrexit sollicitus, atque ultra modum laetitia exultans, cum caeteris contendit Veramcrucem. Tertio tandem Kalendas Februarias, anno saeculi currentis octavo, et sexagesimo, patrio regno valedixit, Havanam versus iter arripiens milliariorum ad nonventa: ubi paulo plus mense cum requievisset, mari se rursus dedit, nihil pro longissima via territus ad Hispana usque littora. Et hoc toto navigationis tempore fuere nonnulla virtutis ejus documenta. Navim ingressus, locum pro suo lectulo noluit eligere; sed data caeteris optione, sibi assumpsit, quem omnes contempserant. Forte habuit tectum sub cellae penuariae solo: et cum, irato mari, oppido quassaretur undis navigium, et vasa fictilia rumperentur, in quibus mel asservabatur; melle per tabularum rimas insinuante se se, lectulum ejus horrende foedatum est. Acerbius contigit, cum, sive casus fuisset, sive navitae alicujus improbitas, ejusdem lectum matella effusa coinquinavit. Nec in iis, nec in aliis eventibus, qui crebro admodum exercent navigantium patientiam, vel

expostulatio levis audita, vel primus irae impetus in venerando illo sene visus est.

Idebis tandem Juniis anchoras jecit ad Gades, atque inde transductus fuit in Augustiniana Familiae coenobium, in propinquo situm portu, cui Mnestei nomen. Et hic humor ille salsus, qui diu in rubentis ulceris inflammatione ipsum cruciaverat; postremo ad caput erupit, periculosam secum portans impetiginem, quae trans aurem sinistram per cervicem deorsum serpens, pene sub ejus lateris axilla consedit, ibique plagam aperuit magnam ingentibus patientissimi hominis doloribus. Brevi cognitum fuit, morbi venenum interiori carcinomate devenisse mortiferum; cujus profecto nullum, nisi probabile remedium in artis chirurgicae salubri crudelitate. Rem serio secum cogitans Franciscus, valetudinem suam, et vitam ipsam corporis tanto non esse dolore dignam credidit; et mori potius decrevit, quam Chirurgorum lanienam experiri. Verumtamen Superior, qui plus ipso aegroto vitam ejus aestimabat, quam vitam sperare dabatur tuendam, licet gravissimum cruciatuum impendio; pro potestate severe jussit, ut omnino se traderet chirurgi manibus. Tunc ille, plura nobis in uno actu relinquens virtutum documenta: *Ecce me, inquit, secate ad arbitrium; quidquid volueritis, de me facite: dummodo Deus propitius mihi sit, atque inter Socios mori patiatur, equidem satis contentus ero.* Atque ita sane dulce illi fuit perarduam obedientiam amplecti, et vitae sacrificium offer-

ferre, nihil jam resistens operae cruentae, atque acerbae. Hanc incepit Chirurgus, afflictam partem scarificationibus compluribus adaperiens, atque ob tumoris duritiem vehementer manibus premens, tanto quidem patientis dolore, ut temperare a clamoribus non potuerit; sed tanta insimul fortitudine, ut lecto innixus constiterit, nec levissimum toto tempore intentans motum, etiam ex iis, qui a nolentibus elabuntur. Post artis vulnera, rodentes pulveres plagae appliciti, nimium quantum adauxere tormentum: et miser ille tanto fuit horrore occupatus, ut suo certe arbitrio nunquam ultra insontem suum carnificem admisisset. Sed vix Superior loquebatur, confestim heros invicta tolerantia se se cruciatibus offerebat; qui cruciatus, nunquam vi remittente, ad duos circiter menses protracti sunt. Aspernabatur debilis jam natura tum medicamenta, tum cibos; eos tamen reluctantes motus vincebat semper Superioris vox, nedum imperantis, verumetiam indicio quolibet voluntatem aperientis: cujus quidem obsequio, pene ad unumquemlibet anhelitum, abnegati sui arbitrii sacrificium iterabat. Ingravescente in dies morbo, de vita demum desperatum est; quam ille allatam notitiam suscepit exultans, et statim alte inclamavit, Deo gratias agens pro impetrato beneficio, quod in sinu Societatis, et Sociorum amplexu moreretur. Sacerdotem a confessionibus vocavit, apud quem pauca dixit mirabili conscientiae serenitate, internae puritatis indice. De viatico administrando, postrema

ma Uctione, caeterisque, quae ritu Ecclesiastico moribundis praestantur; omnia Superiori commisit; ut qualis in vita fuerat, talis ab ea recederet, Moderatorum obsequens voluntati. Morti jam proximus, omnino patuit, quam esset in illa hora tranquillus animo: Superiorem consuluit, num res momenti levissimi sibi liceret? Cui cum ille annuisset, extremus confictus agentem interceptit. Jesum Eucharisticum, et sacram Uctionem singulari sumpsit pietate; inde animo mire sereno respondit precationibus, quibus Deo Mater Ecclesia filiorum Animas in agone positivum commendat. Post paucum temporis pace plenus, atque interno illo gaudio, quod beatam piissimorum hominum mortem solet comitari, nono Kalendas Decembres, anno saeculi currentis octavo, et sexagesimo, tertia ineunte noctis vigilia, magnam efflavit animam, sex et septuaginta natus annos, ac fere dimidium; quorum viginti tres, et menses aliquot ad Socios adlaboraverat.

Satis quidem fuissent, quae diximus hactenus, ut tanti hominis memoriam delabi non patiamur; sed pauca liceat addere de quibusdam singillatim virtutibus. Et eas tantum memorabimus, quae subjectae fuerunt Sociorum oculis, quibuscum diu vixit contubernalis: nam internas illas, quae caeteras fregunt, et maxime Christianum efficiunt, utique ab externis argumentamur, felicissime radices egisse in ejus animo; nihil vero speciatim de illis audemus pronuntiare, cum decesserint, qui noverant intus
ho-

hominem; et ipse alias, quod suarum erat virtutum, altissimo silentio celaverit. Celare non potuit indefessam constantiam, qua religiosae temporum distributioni nunquam non promptus intererat. Abrampebat frequenter, quod supra demonstravimus, nocturnum somnum, sive nomine vocatus esset, sive a Superiore designatus, pro confessionibus aegrotorum audiendis: multas etiam noctes agebat insomnes afflictiae valetudinis causa; nunquam tamen praetermittebat mane ad statam cum caeteris horam con surgere, praescriptae in Societate meditationi vacaturus; idque tam celeri fidelitate, ut cum secundo pulsaretur aes campanum, sacrae meditationis incipiendae signum; jam ille pia religione Jesum Eucharisticum ad Sacriarii fores visitaverat. Neque vero quod ad populum dixisset, admisit unquam consuetum privilegium, postero die serius e lectulo insurgendi. Eadem intendebat diligentia discutiendae bis quotidie conscientiae, ac libri alicujus lectioni, qui de animo in divinis perficiendo tractaret. Quae profecto exercitia neque tunc omisit, cum navigationis tempore procellae insaeuissent; mirantibus quidem, qui animadvertabant hominem inter eos etiam tumultus, insuetum ejusmodi malis, dare tamen operam animo reficiendo tranquillitate pari, atque haec ageret in otio cubiculi. Solet ut plurimum (quae misera est hominum conditio) adversa valetudo luctari in disciplinae religiosae sanctitatem; et qui non bene sunt animo constituti, atque in via per-
fe-

fectionis roborati, facile causantur, male se affectos esse, ut propterea eximantur ab onerosis praescriptis. Franciscus ad plures annos valetudinarius, atque annis jam gravis, communem Sociorum vitam eo insequabatur conatu, quo in robustissima fecisset juventute. Obediens Dei voci, quam audire existimabat in aeris campani sonitu, contendebat statim, quo vocatus erat; quamlibet, cui forte daret operam, intermittens occupationem. Postremis vitae suae annis, cum animadverteret Superior, quanto labore, atque etiam periculo, propter virium debilitatem, scalas conscenderet; decrevit ipsum solvere ab iis exercitiis, pro quibus opus erat descendere. Ille tamen, qui cum de insudando agebatur, nihil interponens obediebat; ut concessum sibi privilegium audiit, toto animi ardore testatus est, pro quolibet adhuc idoneum se labore, firmiorique fungi valetudine, quam ut ab religiosa distributione exciperetur: ut tandem Superior magis hominis virtute fidens, quam viribus, opportunum duxerit, privilegium revocare. Quadam etiam nocte cum triclinium contenderet, scalis eo impetu devolutus est, ut vitam ibi posuisse nullus non timuerit: At ille continuo se in pedes erigens, placide viam secutus est, tanquam nihil grave accidisset: indeque cum suaderent quidam, tum ejus annos, tum etiam valetudinem poscere, ut ab scalis abstineret; id ab illo auditum responsum: *Ejusmodi casibus potestis vos etiam, quamvis et juvenes, et viribus integri, subjacere.*

Haec

Haec animi serenitas, quam nullus unquam turbavit eventus, inde originem duxit, quod internos motus a ratione aversos mira vigilantia coercuisset. Corruptae humanitatis affectus assidua suimet victoria in debitum redegerat ordinem; ac rebellem naturam rationis imperio debellaverat. Inde quaecunque subita paratum inveniebant: ut ne illi quidem in vultu comparerent impetus, quorum praeveniendis inopinatis assultibus arbitrium homini non est. Quod sane tribui non potest vel mentis vecordiae, vel ingenitae indolis moderationi: erat enim tum perspicaci ingenio, tum ita fervida natura, ut unanimi opinione in id plures convenirent: quod Franciscus passim cum quolibet obviam eunte non pugnaret, miraculum esse victoriae, repetitis in semetipsum praeliis comparatae. Quae quidem virorum gravium opinio satis indicat, quanta vi, nec ea interrupta, motus fraenans internos, dominatus iracundiae sit, ne unquam prodiret in verbum, quod inordinatum videretur. Ubicunque plures convivunt, qua sumus misera conditione mortales, faciles adsunt contentionum occasiones: etenim sive unus alteri natura non convenit, sive in cogitandi ratione dissentit: atque hinc perpetua insurgunt pericula tum alios offendendi, tum ab aliis tolerandi. Franciscus in domo Professorum ad annos viginti moratus est, ubi plura certe habuit, quibus patientiam exerceret; nemo tamen fuit, ne unus quidem, quem unquam laeserit vel tantillum, aut verbo, aut opera data, aut

aut voluntaria negligentia: nam quidquid occurreret, custodia erat virtus, quae severe negabat exitum verbis liberioribus. Quadam nocte, cum pro munere, quod supra memoravimus, Regiae Academiae deberet interesse, datus illi est in comitem Adjutor quidam, qui excandescens (taedio ejus operae, qua in multam noctem ad fores aulae oclusae, pro severa probatione lauream petentis, expectare debebat cum aliis ministris Academicis) excandescens, inquam, et propemodum insaniens, in Franciscum effudit iram, quem pluribus ultro lacessivit injuriis. Has ille audit mire mansuetus, ac tranquillus; quod postmodum Adjutor ipse poenitentia ductus narrabat. Imperaverat Superior; neminem (quod solebant plures) ferculum ullum secum e triclinio extrahere. Id sive in Francisci notitiam non venisset; sive prorsus e mente excidisset (quis enim aliter de insignis viri obedientia, et gravitate suspicetur?) juxta se palam de more seposuit extrahendum; quod tamen coram omnibus, ex officio quidem suo, sed fortasse imprudenter, e loco abstulit domus Minister: homine interea sereno penitus, nec ad vultum comparente perturbationis indicio. Ibat olim per viam pro infirmi confessione, cum praepropero cursu rheda superveniens, et rotae ictu nihil cogitantem impellens, praecipitem illum egit: surrexit extemplo consueta tranquillitate, viaeque institit non modo inturbatus, verum nec de casu verbum faciens, etiam cum teste Socio. Caeterum cum res in plurium con-

conspectu accidisset, ac Franciscus nulli fere non esset cognitus; non defuere, qui apud rhedae Dominum crimini darent aurigae, quod equorum cursum tempestive non cohibuisset. Regius quidam Senator erat rhedae Dominus, qui rem mature investigandam existimans, offensum ipsum decrevit convenire: qui sane offensus tantis et rationibus, et precibus, aurigae imprudentiam excusare aggressus est, ut Senator ille ad Evangelicam hominis mansuetudinem stupore attonitus, famulum suum aut insontem crediderit, aut saltem ab infligenda ipsi poena abstinerit, ne tanti Oratoris patrocinium contemnere videretur. Alia dedit quamplura ejusdem patientissimae mansuetudinis documenta in communi Sociorum calamitate; cui dum superstes fuit, copiosa dolorum materies lamentum ab ejus ore non extorsit. Ad portum Mnestei cum pervenisset, locatus est, ut supra demonstravimus, in Augustinianae familiae Coenobio; et ibi, quoniam pro tot hominibus cubacula non essent, ad dies aliquot in deambulacri angulo lectum habuit. Inde misericordia commotus Coenobii Superior, semotum cubiculum pro Sociis nonnullis destinavit; in quo cum locus daretur Francisco, nova etiam ibi fuit patientiae materies: nam cum mane tempestive surgens, delicatulum contubernalem e somno excitasset; iratus hic, senis inconsiderantiam, ut ajebat, vehementer objurgavit. Audit ille immoto vultu verborum tempestatem; nec vocem solvit, nisi ut demisse polliceretur, nihil se tale

in posterum commissurum : quod sane promissum ea postmodum fidelitate implevit , ut Socius ille pudore suffusus , atque ad venerandi viri demissionem , et mansuetudinem stupefactus , veniam de temeritate suppliciter postulaverit .

Tot , tantisque secum ipso certaminibus habitis , evadere victor non potuisset , nisi veteranorum militum more parasset se ad bellum , ne unquam hostis incogitanti occurreret . Quotidie se commentatione sacra praemuniebat , serio mente repetens ea Christianae Religionis effata salutaria , quae sola possunt in istiusmodi praeliis animum roborare . Praeter imperatam Sociis pro caelestium meditationibus horam , quam nunquam praetermisit ; Missam etiam celebraturus (cui , nisi gravis impediret morbus , quotidie vacabat) ad horae alterius dimidium genibus flexus parabat se ante Jesum Eucharisticum . Hunc et frequens , et longus interdiu conveniebat ; utpote in quo maxime suavitatem , ac delicias inveniendas crediderat : quod satis notabant ardentia verba , quibus ab illo commendabatur pietas in occultum hoc Numen . Amabat post Jesum , Mariam Virginem , cujus patrocinium et pro quotidianis animi praeliis , et potissimum pro extremo agone ferventissimus implorabat ; enixis etiam , ac tenerimis precibus efflagitans , ut suum vix a corpore avulsum animum benigna vellet ante Filium venturum Judicem comitari . Singulari etiam venerabatur pietate Custodes Angelos , Josephum , Seraphicum Franciscum , Lojolam , aliosque caele-

lestes incolas , quos Oratores pro se ad Dominum adhibebat : nihil enim suas valere preces , nisi tantis inniterentur deprecatoribus , omnino illi persuaserat animi demissio .

Et hanc nimirum praestantissimam dicam ejus virtutem , quae caeteras omnes decorabat . Societatem ingressus , Familiarum sacrarum minimam ab ipsius Conditore appellatam , deposuit ex animo priscam amplitudinem ; et pro pretiosis , quas exuerat , pannosas vestes libentissime induit . Vilioribus domus ministeriis , quibus tiro navarat operam , magna etiam ex parte institit domo Professorum ; alia superadjungens tum suimet contemptus , tum defatigationis opera . Moris ibi erat , quatuor Sacerdotes , qui postremi ad Societatem adscripti fuerant , servatis vicibus , elata voce legere , quo tempore Socii pranderent : quo in numero cum ad annos plures Franciscus fuisset , nunquam onus recusavit , etiam gravis aetate ultra sexagenariam . Fuere Socii charitate praediti , qui saepius ultro se obtulerunt in ejus locum subrogandos , non in eo duntaxat , sed in aliis etiam , ut ipsius aetas erat , gravissimi ponderis officii . Ille tamen urbana semper verba pro egregia charitate referens , constanter negavit , debitum sibi onus alienis esse portandum humeris . Quoties domo exibat , Sacerdote comite , qui , quanquam aetate longe inferior , ante ipsum ad Socios fuisset annumeratus ; nunquam adduci precibus potuit senex venerandus , ut honoris locum admitteret . Nequidquam speraret aliquis ab ejus ore discere ,

re, quod vel minimi sui esset honoris; aut quis olim fuisset muneribus, publica aestimatione, Pontificum, atque Optimatum benevolentia: de his enim omnibus, tanquam nunquam fuissent, altissimum ab illo silentium. Nesciretur omnino, quo natus erat clarissimo genere. quibus meritis, ac dignitatibus praeluxerat; si haec ab ipso intelligere opus fuisset. Interdum recreationis tempore agitabantur, illo audiente, disputationes de rebus ita sibi notis, ut posset prae aliis tanquam Magister pronuntiare; semper tamen audiebat ad silentium obstinatus. Mexicum adveniens, ut honorum vel umbram securior fugeret, serio sibi interdixit, ne pedem inferret in Regiam Academiam, cujus olim lauream, et plausus obtinuerat: quo in proposito firmus duravit, donec *Decanatus* honorem, ut supra demonstratum est, ex imperio Superioris accepit. Quod si quis aut ignorans penitus, aut fortasse oblitus, quo secum nomine Franciscus vellet agi, Doctoris titulo ipsum salutasset; continuo severitatem induebat, atque accenso vultu silens manifestabat, quam esset honorum impatiens, qui nihil turbatus devorabat injurias. Eadem animi demissio legem illi dictavit, ne unquam rhedam ingrederetur. Utique Franciscus Jesuita primum in rheda visus est, cum vitare omnino non potuit: nimirum cum rheda non honori, sed exilio dabatur. A tirocinio recens cum Mexicum venisset, Praedives quidam, ipsi olim inter familiares, ad Professorum domus fores mane, et post prandium rhedam mittebat, eo tantum

um nomine, si forte Franciscus domo egrediretur: quem honorem cum, saepius egressus, nunquam admisisset; cessavit tandem alter ab officio, magisque exinde amicum observavit. Plura quidem vincenda occurrerunt, ne ab hac ultro sibi imposita lege removeretur: nam cum pro confessionibus exiret, longissimique interdum tractus peragendi essent; saepe inveniebant benefici homines aut Solis ardoribus exustum, aut pluvia madidum, aut longo itinere anhelantem; atque hinc deprecabantur instanter, ut rhedam ascenderet. Idem illi praestabatur officium ab Jureconsultis familiaribus, cum, nocte concubia, et effuso imbre, ab Academia redeundum esset. Incassum tamen hujusmodi preces fuere semper apud hominem, qui nuntium humanis rebus ex animo remiserat, et quidquid mundi redoleret pompam, generosus decreverat fugitare. Id enimvero mirandum maxime, quod hanc ipsam animi demissionem, ne christianae virtutis haberet speciem apud alienos oculos, celabat industrius: nam quod currum recusaret conscendere, id esse ajebat in causa, quoniam ita convectus, male capite vexaretur; quemadmodum causari se delicatulum, supra demonstravimus, ut rem linteariam, ab aliis attritam, sibi flagitaret. Ita verborum ancipitem sensum claritati virtutum suarum opponebat! Nec levi nixus fundamento suspicabatur quidam, cui cum illo diuturna fuit consuetudo, Franciscum simulare se quandoque impatientem, ut superbus, morosus, et suis addictus cupidita-

K

tibus,

tibus, ab caeteris crederetur. Et sane modestus, taciturnus, mansuetus fuit semper in rebus illis omnibus, quae subita, et ardua se obtulerunt; saepe vero asper, et difficilis videbatur in vili- bus nugis, dummodo tamen laedendae charita- tis nullum appareret periculum. Atque eo qui- dem astu ad supremum venit demissionis gra- dum; quae tum perfectissima est, atque ab om- ni vanae gloriolae discrimine segura, cum, ad occultandum virtutum splendorem, opportunas artes didicit adhibere.

Pari studio ac demissionem, observavit Evan- gelicam paupertatem, quam colendam instituit aetate jam maturus, et cum probe nosset, quan- ta pro Christo relinqueret, quod vitae genus amplecteretur. Etiam in suarum Dignitatum culmine limpidum, et purum cor habuit ab re- rum fluxarum amore, quas ad tot annos posse- dit sine ulla tenacitate: nec enim aliter eas generoso animo relinquere toties tentasset, nec demum reliquisset eo sincerus, ac facilis, vo- cantem Jesum secuturus. Paupertas illi persua- sit ab initio tirocinii, ea se usurum et veste, et supellectili, quae deterior domi esset: quod vidimus omnino quaesiisse, ac tanquam jure sibi debitum postulasse. Nihil unquam, vel levissi- mi pretii res esset, qua donaretur, accipiebat; nisi prius impetrata Superioris venia. Quicun- que illum domi visitandum veniret, annos ultra septuaginta jam natum, ac tredecim post pro- fessa Jesuitarum vota solemnia; pene putaret ingredi tironis cubiculum. Tanta erat supelle-

cti-

ctilis paupertate! Ipso vita functo, inventae exuviae materiem dedere ingentis admirationis: nam lintearia res, admodum pauca, eaque la- cera, quam quidem magna ex parte involverat in byssino humerorum amiculo, quo utebantur laurea insigniti; libri aliquot de divinis rebus agentes; ac tres duntaxat unciales argentei; re- pertorium fuere bonorum Francisci Perezii, qui tanta olim possederat.

Quod si magnanimus fuit in iis contemnen- dis, quae mortalium cupiditatem accendunt, praestantiorem forte dicere possemus in subju- gando propriae voluntatis arbitrio. Ad annos tres, et viginti obedivit, tum bona usus vale- tudine, tum varie morbis impetitus, tum in postremis etiam suspiriis; quin unquam sit vi- sus Moderatorum judicio repugnare. Siquem casu audiret Superioribus obtrectantem, confe- stim vultu ad gravitatem composito, et mode- sto silentio, corrigebat audacem; aegerrime sem- per ferens ejusmodi sermones, prorsus alienos ab religiosa veneratione, quam suis ipse Recto- ribus tribuebat. In illis colebat Rectorem su- premum, Divinum Numen: propterea nihil satis erat ad reverentiam minuendam, qua et audie- bat, et exequabatur ipsorum imperia, quantum- vis ardua essent, et minus rationi consentanea interdum viderentur. Hos inter quidam fuit, qui sive tentaturus hominis virtutem, sive res aliter se haberet (Deo certe providente) Fran- ciscum supra Socios omnes laboribus onerabat. Ut primum Sacerdos postulabatur pro infirmi

K 2

con-